

SEDAMDESET I PETA OBLJETNICA ZNANSTVENO-STRUČNOGA ČASOPISA GRAĐEVINAR

Sedamdeset i pet godina potvrde kvalitete i autoriteta u graditeljstvu

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Časopis *Građevinar* pod istim nazivom redovito izlazi punih 75 godina, a zahvaljujući tri četvrtine stoljeća dugoj i trajnoj posvećenosti kvaliteti i stručnosti danas je neizostavni autoritet u području znanstvenih istraživanja i praktičnih inovacija u graditeljstvu.

Glas svih građevinara u Hrvatskoj

Građevinar treba biti glasilo svih građevinara u Hrvatskoj, bez obzira na njihov položaj i specifično područje djelovanja. Tom rečenicom davne 1949. jasno je istaknuta svrha znanstveno-stručnoga časopisa *Građevinar*, a objavljena je u uvodniku prvoga broja časopisa 1/1949. Sedamdeset i pet godina poslije s velikim ponosom možemo reći da je *Građevinar* bio i ostao glasilo svih hrvatskih građevinara te da se profilirao u neizostavan autoritet u području graditeljstva.

Od svojih skromnih početaka pa sve do danas *Građevinar* je postao ključna platforma za stručnu razmjenu znanja i iskustava. Kroz godine časopis je kontinuirano evoluirao, prilagođavajući se potrebama i izazovima modernoga građevinarstva. Njegove stranice postale su mjesto na kojemu se raspravlja o najnovijim trendovima, tehnologijama i inovacijama u industriji, a čitateljima pružaju dragocjene uvide i informacije. S obzirom na dinamičan karakter građevinske industrije, *Građevinar* je pokazao svoju sposobnost prilagodbe budućim potrebama sektora. Redovito se u časopisu objavljuju radovi vrhunskih stručnjaka, istraživački članci, recenzije najnovijih tehnoloških dostignuća te izvještaji o aktualnim projektima i gradilištima širom zemlje i svijeta. Časopis čitateljima pruža uvid u rad svojega izdavača, Hrvatskog saveza građevinskih inženjera (HSGI-a), kao i relevantne vijesti vezane uz HSGI i njegova temeljna društva.

Od svojih skromnih početaka pa sve do danas *Građevinar* je postao ključna platforma za razmjenu znanja i iskustava

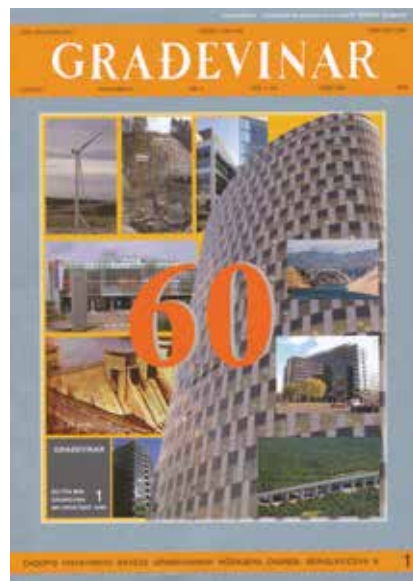
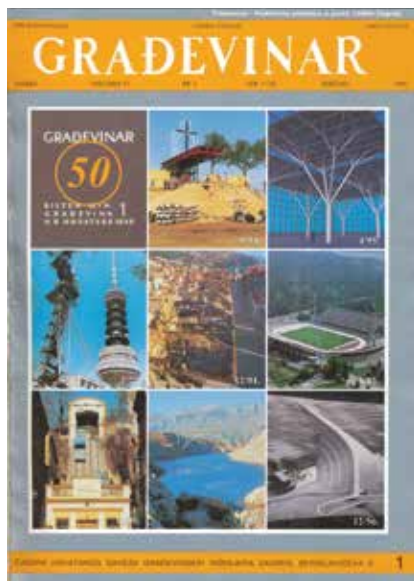
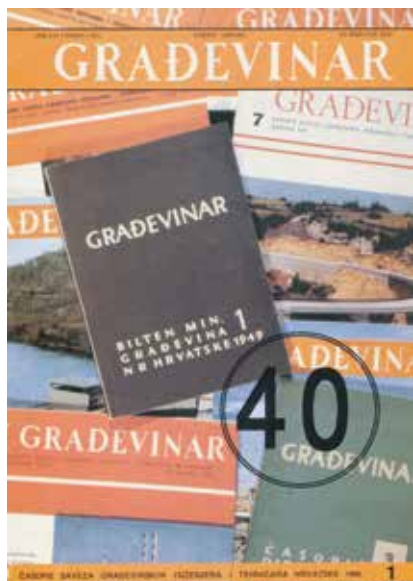

Treba istaknuti i to da je *Građevinar* u najtežim danima naše domovine iscrpno pratio sva stradanja tijekom Domo-vinskoga rata, poslijeratnu obnovu te sve aktivnosti nakon prirodnih katastrofa koje su se dogodile u mirnodopsko vrijeme kao što su katastrofalna poplava u Gunji, pojave klizišta i razorni potresi koji su pogodili Ston i okolice (1996.) te Zagreb i Banovinu (2020.). U svjetlu aktualnih globalnih izazova uzrokovanih klimatskim promjenama i drugim čimbenicima *Građevinar* svojim čitateljima služi i kao platforma za podizanje razine svijesti o važnosti zaštite okoliša i održivoga razvoja, digitalizacije u graditeljstvu te promicanja energetske učinkovitosti i primjene ekološki prihvatljivih materijala i praksi u građevinskoj industriji.

Građevinar kroz povijest

Povodom obilježavanja 75. obljetnice *Građevinara* pokušat ćemo ukratko prikazati njegov razvoj kroz bogatu povijest. Časopis *Građevinar* pod istim nazivom neprekidno izlazi već punih 75 godina,

iako nije bio prva stručna periodična publikacija posvećena građevinarstvu koja je bila dostupna u Hrvatskoj nakon Drugoga svjetskog rata. Već 1946. pojavilo se stručno glasilo *Bilten građevinskih poduzeća Hrvatske* koje je redovito izlazilo sve do kraja 1948. pa se može reći da je *Građevinar* zapravo nastavak *Biltena*, iako s drugačijim fokusom i sadržajem. Ta je promjena potvrđena i uvođenjem novoga naziva, čime je stvoren stručni časopis namijenjen svima koji se bave građevinarstvom, bez obzira na to rade li u poduzećima, projektantskim biroima, institucijama, državnim službama, obrazovnim ustanovama ili bilo gdje drugdje. Ovom prilikom važno je istaknuti da je *Građevinar* samo nastavio dugogodišnju tradiciju redovitoga izlaženja stručnih publikacija u području graditeljstva koja je započela još 1880. prvom publikacijom *Viesti Kluba inženirah i arhitektah*. Treba spomenuti i to da je između dvaju svjetskih ratova u Zagrebu izlazilo nekoliko stručnih časopisa koji su bili izravni ili neizravni prethodnici *Građevinara* kao što su *Tehnički list* (1919. – 1938.), *Inženjer* (1940.) i *Građevinski vjesnik* (1932. – 1941.). U početku je časopis *Građevinar* bio planiran kao mjesečnik, ali je između 1951. i 1956. uglavnom izlazio kao dvobroj svaka dva mjeseca. Od 1971. do kraja 1975. također su se često pojavljivali dvobroji, dok od početka 1976. redovito izlazi 12

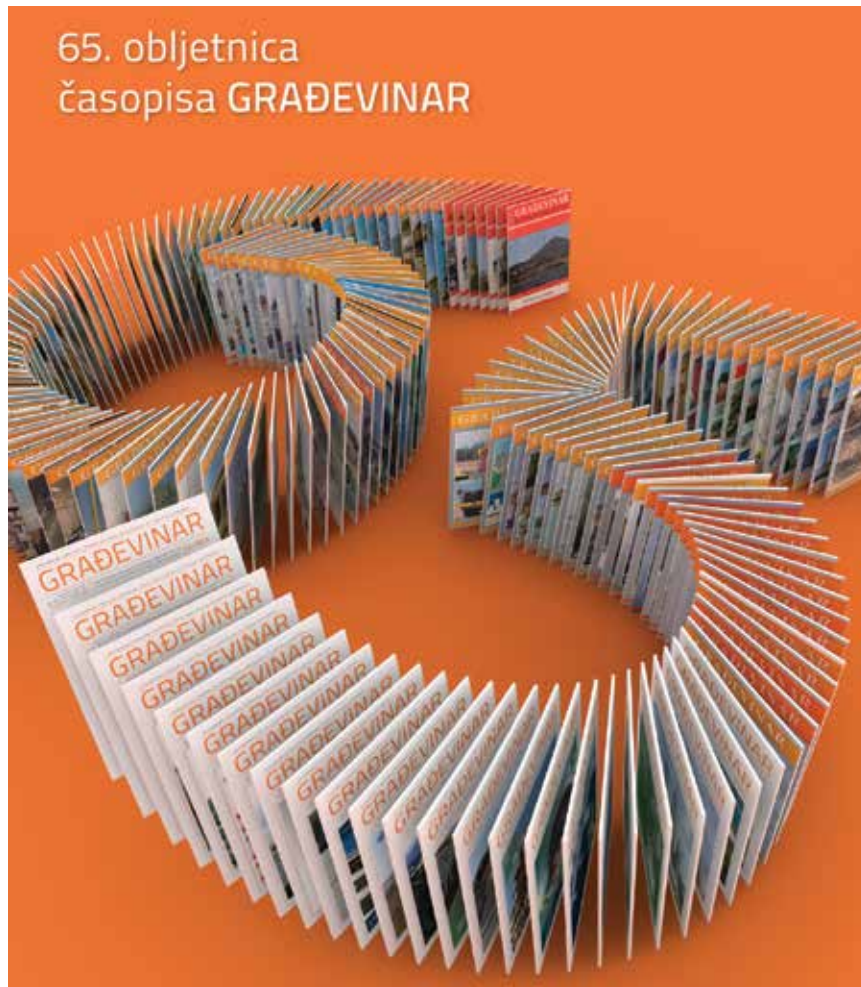
brojeva na godinu, s iznimkom 2011. kada je objavljen dvobroj 9. i 10. To je podatak kojim se rijetko koji stručni časopis u zemlji i šire može podičiti. Od 2011. do danas časopis *Građevinar* izlazi svakoga mjeseca, bez iznimke.

Građevinar nastavlja dugogodišnju tradiciju redovitoga izlaženja stručnih publikacija u području graditeljstva koja je započela još 1880. prvom publikacijom *Viesti Kluba inženirah i arhitektah*

Urednički odbor

U časopisu je dosad bilo samo šest glavnih i odgovornih urednika. Prvi je bio Miro Marasović, dipl. ing. arh. (od početka 1949. do broja 1.-2. u 1951.), a slijedio ga je Stjepan Lamer, dipl. ing. građ. (samo broj 3.-4. u 1951.). Potom su slijedili Franjo Simič, dipl. ing. građ. (od broja 5.-6. u 1951. do kraja 1955.), prof. dr. sc. Ervin Nonveiller, dipl. ing. građ. (od 1956. do lipnja 1975.) i prof. emer. dr. sc. Veselin Simović, dipl. ing. građ. (od srpnja 1975. do kraja 2011.). Glavni i odgovorni urednik od početka 2012. jest prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, dipl. ing. građ. Biografije svih glavnih i odgovornih urednika prikazane su na sljedećim slikama.

zane su u zasebnome prilogu (Prilog 1.). Urednički odbor *Građevinara* danas čine istaknuti stručnjaci građevinskih fakulteta sveučilišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Veleučilišta u Zagrebu, Graditeljskog odjela te predstavnici stručnih organizacija (HSGI, HKIG) i građevinskih tvrtki (*Geotehnički studio d.o.o.* i *Elektroprojekt d.d.*).

Tijekom sedam i pol desetljeća časopis je imao i nekoliko tehničkih urednika. Prvi je bio Miro Kratković (prvih pet brojeva u 1949.). Potom su tehnički urednici bili Zlatko Albert (dva broja) te Zvonko Veljačić (preostala četiri broja u 1949.). Tehnički je urednik prvih dvaju brojeva u 1950. bio Dragutin Lach, a potom više nema podataka za 1950., 1951. i 1952. Nema podataka ni za godine koje su uslijedile, ali se može pretpostaviti da je od početka 1953. tehnička urednica bila

Lidija Zlatić, dipl. ing. građ., koja je bila uključena u sastav ondašnjega Redakcijskog odbora. Od početka 1956. bila je i navedena kao tehnička urednica, što je bila do kraja 1958. Od početka 1958. pa sve do umirovljenja (šesti broj u 1988.), dakle punih trideset godina, tehnički je urednik kratko bio i Branko Nadilo (od sedmogoga broja u 1988. do kraja 1989.), a potom je od početka 1990. do kraja 2011. tehnička rednica bila Marija Hrlić. Tehnička urednica *Građevinara* od početka 2012. jest Tanja Vrančić, dipl. ing. arh. Krajem sedamdesetih godina prošloga stoljeća, zbog sve većega broja čitatelja pretplatnika, donesena je odluka o angažiranju profesionalnoga novinara za prikaze važnih gradilišta i za obradu ostalih priloga izvan znanstveno-stručnoga dijela časopisa. Pretpostavka je bila da su mnogi stručnjaci u građevinarstvu vrlo usko

specijalizirani te da im znanstveni članci iz određenih područja često nisu bili razumljivi ili zanimljivi, posebno za širi krug čitatelja koji su poslovno vezani uz graditeljstvo poput pravnika, ekonomista i sličnih. Početkom 1977. zaposlen je poseban urednik koji se brinuo o obradi članaka za tisak te o pripremi stručno-informativnih priloga izvan znanstveno-stručnoga dijela časopisa. To je od 1977. do kraja 1981. bio Franjo Čić. Zbog potrebe da se čitateljima što više približe aktualna velika gradilišta angažiran je profesionalni novinar Petar Požar, koji je kao urednik-novinar pisao i pripremao sve priloge izvan znanstveno-stručnoga dijela časopisa od prvoga broja u 1983. do šestoga broja u 1985. Od sedmogoga broja u 1985. do osmogoga broja 2017. urednik-novinar bio je Branko Nadilo. Ta je promjena znatno povećala broj pretplatnika, koji je 1989., prije raspada Jugoslavije, dosegnuo čak 5300. Međutim, taj je broj u 2008. pao ispod 3900, a danas tiskano izdanje časopisa prima otprilike 3000 čitatelja. Njihov je stvarni broj puno veći jer je *Građevinar* dostupan besplatno i u mrežnome izdanju. Danas stručno-informativni dio časopisa obrađuju Tanja Vrančić, dipl. ing. arh., direktorica izdavačke djelatnosti koja je počela raditi u četvrtome broju u 2005., i Anđela Bogdan, mag. ing. aedif., koja je zaposlena u kolovozu 2014.

Prema ukupnome broju pretplatnika, *Građevinar* je i dalje najveći znanstveno-stručni časopis u Hrvatskoj i u širem svjetskom bazama podataka

Prema ukupnome broju pretplatnika, *Građevinar* je i dalje najveći znanstveno-stručni časopis u Hrvatskoj i u širem svjetskom bazama podataka: *Clarivate Analytics Web of Science™ Core Collection - Science Citation Index Expanded* (poznat pod nazivom *SciSearch®* od siječnja 2008.), *Clarivate Analytics InCites™ Journal Citation Reports® / Science Edition* (od siječnja 2008.), *Elsevier Scopus®*

database, Scimago Journal and Country Rank (powered by Scopus®), Google Scholar, Hrčak – portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske, Crossref - DOI depositor, ICONDA – Stuttgart, CITIS LTD – Dublin, CIRIA – London, ENGINEERING INFORMATION Inc – New York, BATIMENT, TRAVAUX PUBLICS – Francuska, HRIS ABSTRACT – Washington i DOCUMENTATION WASSER – Dusseldorf.

Cjelovita arhiva *Građevinara* od prvoga broja u 2000. do danas dostupna je na mrežnoj stranici časopisa, a stariji članci (1949. – 1999.) dostupni su u DVD izdanju. Časopis *Građevinar* bio je među prvima koji se 1996. pojavio na internetu, i to u početku s kratkim sažecima, a od početka 2000. s punim sadržajem. Od te se godine u cijelosti tiska i u boji. Od prvoga broja *Građevinara* za 2012. svi se radovi i dalje tiskaju na hrvatskome jeziku, dok se u mrežnome izdanju časopisa dodatno objavljuju pune verzije svih radova i na engleskome jeziku. Na taj način *Građevinar* pomaže autorima da rezultate svojih znanstvenih istraživanja i svoje vrijedne ideje i iskustva odgovarajuće prezentiraju znanstvenoj i stručnoj zajednici ne samo u područjima u kojima se koristi hrvatski jezik, već i u cjelokupnim međunarodnim znanstveno-stručnim krugovima. Mrežne stranice časopisa autorima omogućuju jednostavno prijavljivanje radova Uredništvu te praćenje trenutnoga statusa članaka predanih Uredništvu.

Podizanje razine kvalitete i prepoznatljivosti časopisa

Da bi se osigurala visoka razina kvalitete časopisa, Urednički odbor surađuje s velikim brojem domaćih i međunarodnih recenzenata, čiji je doprinos vrlo važan. U sustav *Građevinara* svake godine zaprimi se oko 400 radova domaćih i inozemnih autora, a objavi ih se oko 55 (ne računajući stručno-informativne priloge). Uredništvo politikom o autorskim pravima želi jamčiti objavljivanje izvornih materijala te istodobno autorima omogućiti znatnu slobodu djelovanja.

Časopis *Građevinar* provodi vrlo elastičnu politiku o autorskim pravima te u tome

smislu ne traži prijenos autorskih prava na izdavača, odnosno autori zadržavaju ekskluzivna autorska prava na svoje radove.

Redizajnirana naslovnica s kojom se *Građevinar* od broja 1/2012 modernizira

Uredništvo provjerava sve primljene sadržaje i radove pomoću računalnoga programa *iThenticate* kako bi se izbjegla preklapanja tekstova i provjerila izvornost podnesenih i objavljenih sadržaja. Osim toga provodi se dvostruka slijepa recenzija radova (engl. *double-blind review*) pa u skladu s time autori ne znaju tko obavlja recenziju, a s druge strane ni recenzenti-

ma nije poznato tko su autori članka koji recenziraju. Na godišnjoj razini približno 160 domaćih i međunarodnih recenzenata recenzira pristigle radove kako bi se postigla kvaliteta tražena za objavljivanje u časopisu.

Građevinar ima veliku ulogu u obrazovanju, informiranju i povezivanju građevinskih stručnjaka

Sve ove godine časopis je održavao visoke standarde kvalitete i profesionalizma privlačeći kako etablirane stručnjake tako i mlade talente u području građevinarstva. Njegova uloga u obrazovanju, informiranju i povezivanju građevinskih stručnjaka postala je neprocjenjiva, a prisutnost na međunarodnoj sceni dodatno je osnažila ugled hrvatskih stručnjaka u globalnoj građevinskoj zajednici, što može potvrditi i rast njegova faktora utjecaja (engl. *Impact Factor*), koji je u 2023. iznosio 1.1. To jasno svjedoči o prepoznatljivosti časopisa kao platforme za razmjenu ideja i suradnju na međunarodnoj razini koja omogućuje transfer najnovijih znanstvenih spoznaja i tehnologija u domaću industriju, doprinoseći njezinu daljnjem razvoju i konkurentnosti.

Treba spomenuti i to da *Građevinar* nije samo pružao općenite informacije o građevinarstvu, već je i redovito objavljivao specijalne brojeve posvećene važnim temama i događajima. Na primjer, posebno su istaknuti brojevi posvećeni vrlo važnim događajima poput razornoga potresa koji je pogodio Zagreb i okolna područja u ožujku 2020. Ti su brojevi bili tematski fokusirani na analizu posljedica potresa, inženjerska rješenja za ojačanje građevina i na pružanje smjernica važnih za poslijepotresnu obnovu.

Građevinar redovito objavljuje specijalne brojeve posvećene važnim temama i događajima, ističemo onaj fokusiran na analizu posljedica potresa, inženjerska rješenja za ojačanje građevina i na pružanje smjernica važnih za poslijepotresnu obnovu

Građevinar je redovito izdavao i posebne brojeve posvećene velikim obljetnicama najvažnijih hrvatskih građevinskih tvrtki. Ti posebni brojevi bili su prilika za dublje zaranjanje u povijest i doprinos tih tvrtki razvoju građevinske industrije u Hrvatskoj. Kroz detaljne članke, analize i prikaze projekata ti su brojevi osvijetljavali ključna postignuća domaćih tvrtki kroz godine, ističući nji-

hov utjecaj na društvo i gospodarstvo. Tako su čitatelji imali priliku bolje razumjeti evoluciju građevinskoga sektora u zemlji kao i uvidjeti inovacije i izazove s kojima se susreću tvrtke koje oblikuju hrvatsku građevinsku industriju.

Osim toga HSGI i *Građevinar* imaju razvijenu i bogatu izdavačku djelatnost znanstvenih i stručnih knjiga te udžbenika građevinskih fakulteta sveučilišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku. Gotovo svake godine kroz mrežni sustav časopisa *Građevinar* povećava se broj novih naslova knjiga koji su ponajprije namijenjeni studentima građevinarstva, ali i inženjerima u praksi kako bi osvjježili svoje znanje. Jedna od važnih karakteristika toga izdavačkog programa jest i njegova prilagodljivost digitalnome dobu. Kroz mrežni sustav časopisa *Građevinar* knjige su lako dostupne za narudžbu studentima i profesionalcima diljem Hrvatske i Šire, omogućujući brz pristup relevantnome sadržaju bez obzira na geografsku lokaciju ili vremenska ograničenja. Kontinuirana angažiranost u izdavačkoj djelatnosti svjedoči o posvećenosti HSGI-a i *Građevinar*a obrazovanju i razvoju struke te o njihovu trajnome doprinosu akademskoj i stručnoj zajednici građevinaru u Hrvatskoj.

S ponosom i zahvalnošću zajedno nastavljamo razvijati časopis

Prigodom obilježavanja 75. obljetnice *Građevinar*a s ponosom se prisjećamo njegove prošlosti, ali isto tako s nestrpljenjem gledamo prema budućnosti. U godinama koje su pred nama Uredništvo časopisa i dalje će ustrajati na podizanju razine kvalitete časopisa i povećanju faktora utjecaja, ali i raditi na intenzivnijoj suradnji znanstvenih ustanova i gospodarstva. Kako bi se tijekom sljedećih godina povećala upravo prepoznatljivost časopisa na međunarodnoj razini, osim uobičajenoga Uredničkog odbora bit će uspostavljen i Međunarodni uređivački savjet s namjerom uspostavljanja veće regionalne i međunarodne suradnje, što je svima u interesu. Povezivanjem znanstvenika

koji se bave istraživanjima i razvojem s iskustvima i spoznajama inženjera koji djeluju u gospodarstvu omogućuje se put prema uspjehu. Da bi sadržaj časopisa bio aktualan, treba stalno pratiti nove trendove u građevinarstvu, čime će se privlačiti i novi čitatelji, posebno mladi inženjeri, kojima će *Građevinar* biti dragocjen izvor informacija tijekom karijere.

Ovom prilikom Uredništvo časopisa iskreno zahvaljuje svim autorima, recenzentima, prevoditeljima, lektorima, čitateljima, pokroviteljima, partnerima i suizdavačima bez kojih redovito izlaženje *Građevinar*a ne bi bilo moguće. Kako bismo ostvarili sve postavljene ciljeve u daljnjemu razvoju časopisa, posebno u svjetlu globalnih izazova i geopolitičkih nestabilnosti koje izravno utječu na konkurentnost građevinarstva, moramo biti svjesni da nema magičnoga rješenja za uspjeh, već je jedini ispravni put marljiv, sustavan i dugotrajan rad. Zato sve naše čitatelje pozivamo da nastave podržavati časopis *Građevinar* i da ga preporučite svojim kolegama i poslovnim partnerima u idućemu razdoblju. Uredništvo časopisa nastavit će poticati otvorenu i učinkovitu suradnju kako bi *Građevinar* i dalje bio glasilo svih građevinaru u Hrvatskoj, bez obzira na njihov položaj i specifično područje djelovanja, baš onako kako je to i bilo obećano u njegovome prvom broju prije 75 godina.

